

Lutkovno
gledališče
Maribor

JERA IVANC

#ROBIKAPUCAWASHERE

Pripravili Jera Ivanc in Nika Bezeljak

Kako z mladimi sodobnega sveta, v katerem je ideal uspeha bogastvo, v katerem prikrito spletno oglaševanje želje sprevrača v potrebe in v katerem veljaš toliko, kot imaš, spregovoriti o dejstvu, da nismo vsi na istem? Da nimamo vsi enakih pogojev, lastne sobe, računalnika, pametnega telefona, plačljivih inštrukcij, žepnine, časa za igro in denarja za druženje? Kaj pomeni živeti v najemnem stanovanju? Kaj pomeni blagostanje? Kaj uspeh, kaj zadovoljstvo? Kako se mladi soočajo z lastnimi pričakovanji in pričakovanji okolice? Kaj kažejo, kaj skrivajo? Kako gledajo na položaj *drugih* in kako, če sploh, ga razumejo? Si pomagajo? Kako povzdignejo glas proti krivicam?

V predstavi smo odprli številne teme, mdr. o stanovanjski problematiki, potrošništvu, socialnem razslojevanju, humanitarnosti in družbeni odgovornosti, v nadaljevanju pa najdete nekaj dodatnega gradiva ter predloge za pogovor in razmislek.

STANOVANJSKA PROBLEMATIKA

MARE: Itak se bomo izselili.

DOROTEJA: Kak pa ti to veš?

MARE: Mama in ata sta se pogovarjala, da nas bojo svinje kapitalistične ven vrgle.

...

MARE: Najbrž bomo na vrsti za socialno stanovanje.

Družina Doroteje in Mareta živi v stanovanju, ki je last Almine babice. Za začasno uporabo stanovanja plačuje najemnino.

Večina prebivalk in prebivalcev Slovenije, približno 75 %, živi v **lastniških stanovanjih** (za primerjavo: v Avstriji med 50% in 55%, na Dunaju 20%).

Ostali živijo v **najemnih stanovanjih**.

Tržna najemna stanovanja: najemnina je postavljena glede na cene na trgu in lastniku predstavlja vir zaslužka.

Javna najemna stanovanja:

- **neprofitna oz. socialna najemna stanovanja** z reguliranimi najemninami, nižjimi od tržnih, so v lasti občin in stanovanjskih skladov ter namenjena socialno šibkejšim skupinam
- **namenska najemna stanovanja** s subvencioniranimi najemninami, kar pomeni, da del najemnine krije država, so v lasti podjetij, ustanov ali države ter namenjena zaposlenim v določenih organizacijah (npr. državna uprava, šolstvo, zdravstvo) ali posebnim skupinam prebivalstva, npr. študentski domovi, varovana stanovanja za starejše, stanovanja za mlade raziskovalce, akademike itd.

Primer dobre prakse na področju stanovanjske politike je **dunajski model socialnih stanovanj**. Mesto Dunaj je največji lastnik socialnih stanovanj v Evropi, približno 60% Dunajčanov živi v občinskih, združnih ali subvencioniranih stanovanjih, ki so dostopna širokemu krogu prebivalstva, ne le socialno najšibkejšim. Mesto jih gradi s pomočjo stanovanjskega davka – v povprečju šest tisoč novih na leto – najemnine so dostopne (primerljive z mariborskimi), pogodbe so dolgoročne, pravica do najema se deduje, poudarek je na visoki kakovosti bivanja, skupnostnih prostorih in zelenih površinah, socialna varnost je enaka kot v primeru bivanja v lastniškem stanovanju.

Po zgledu dunajske socialne gradnje je med obema vojnoma stanovanja gradil tudi mariborski industrialec **Josip Hutter**.

VIDEO

[Kaj o Josipu Hutterju povesta Eva in Tine z OŠ Miklavž](#)

V Švici, Nemčiji in skandinavskih državah je močno razvit model **zadružnih stanovanj**, ki je vedno bolj aktualen tudi v Sloveniji: skupina ljudi ustanovi stanovanjsko zadrugo, ki skupaj gradi, upravlja in vzdržuje stanovanjski objekt. Cilj združevanja ni ustvarjanje dobička, temveč dolgoročna stabilnost, visoka kvaliteta bivanja in nižji stroški. Več o stanovanjskih zadrugah v Sloveniji lahko preberete na spletni strani [Zadrugator](#).

Stanovanje je najdražja dolgoročna dobrina in eden od bistvenih dejavnikov, ki vplivajo na zdravje posameznika. Zato je pomoč družbe, kamor sodi zlasti stanovanjska politika¹, pri reševanju tega vprašanja na načelu solidarnosti in vzajemnosti nujna.

RAZMISLEK

Kaj menite o različnih tipih stanovanjske politike? Kako bi vi reševali stanovanjsko problematiko, če bi bili v vlogi odločevalca? Primerjajte spodnje dokumente. Premislite, kaj pomenijo. V čem so si podobni in v čem različni. Ali so zavezujoči?

SPLOŠNA DEKLARACIJA ČLOVEKOVIH PRAVIC OZN (1948), 25. člen:
»Vsakdo ima pravico do življenjske ravni, ki njemu in njegovi družini omogoča zdravje in blaginjo, vključno s hrano, obleko, bivališčem, zdravstveno oskrbo in potrebnimi socialnimi storitvami ter pravico do varnosti v primeru brezposelnosti, bolezni, invalidnosti, vdovstva, starosti ali druge nezmožnosti pridobivanja sredstev za preživljanje zaradi okoliščin, neodvisnih od njegove volje.«

1 stanovanjska politika je sklop ukrepov in aktivnosti države ter lokalnih skupnosti za reševanje stanovanjskih vprašanj prebivalstva

USTAVA Socialistične Republike Slovenije (1974), 204. člen:
»Občanu je zajamčeno, da pridobi stanovanjsko pravico na stanovanju, ki je družbena lastnina²; s to pravico se mu zagotavlja, da pod pogoji, ki jih določa zakon, trajno uporablja to stanovanje za zadovoljevanje osebnih in družinskih stanovanjskih potreb.«

USTAVA Republike Slovenije (1991), 78. člen (primerno stanovanje)
»Država ustvarja možnosti, da si državljani lahko pridobijo primerno stanovanje.«
KOMENTAR: Primerno stanovanje ne pomeni zgolj lastno, lastniško stanovanje, ampak nastanitev oziroma domovanje na kakršnikoli pravni podlagi, torej tudi npr. najemniško ali podnajemniško. Člen državi nalaga, da mora oblikovati aktivno stanovanjsko politiko.

RAZMISLEK

Kaj je dom?

ALMA: Moj brat je car. Zdaj je polnoleten in so mu dali starši v upravljanje eno staro stanovanje od babice na Lentu in ga bo prenovil in oddajal za Airbnb.

Almin brat je izračunal, da bo s kratkoročnim oddajanjem stanovanja turistom zaslužil več kot s dolgoročnim oddajanjem Dorotejini in Maretovi družini. V Sloveniji je povpraševanje po stanovanjih večje od ponudbe, zlasti v večjih urbanih

² družbena lastnina je bila posebna oblika lastništva, značilna za socialistične države, kjer proizvodna sredstva niso bila ne v državni ne v zasebni lasti, temveč so pripadala družbi oz. delovnim ljudem. Po razpadu socializma je bila v procesu privatizacije preoblikovana v zasebno in državno last.

središčih in turističnih centrih. Del težav so kratkoročne turistične najemnine (npr. Airbnb) lastniških stanovanj.

RAZMISLEK

Preberite spodnji člen Ustave RS in premislite. Je dobiček posameznika pomembnejši od dobrobiti drugih, družbe, skupnosti?

USTAVA Republike Slovenije, 67. člen: LASTNINA
»Zakon določa način pridobivanja in uživanja lastnine tako, da je zagotovljena njena gospodarska, socialna in ekološka funkcija.«
KOMENTAR: Lastnina mora imeti poleg individualistične funkcije tudi funkcijo za celotno družbeno skupnost, kar označujemo z izrazom »socialna vezanost« lastnine. Lastnik mora upoštevati tudi javni interes, njegova pravica mora služiti tudi uresničevanju svobode in osebnostnega razvoje drugih oziroma celotne družbene skupnosti.

Pogoji najema stanovanja ter pravice in dolžnosti najemodajalca in najemnika so določeni v pogodbi, ki jo mora najemodajalec registrirati na Finančni upravi RS (kar mdr. pomeni, da mora plačati davek). Raziskave kažejo, da v večjih mestih, zlasti v Ljubljani in Mariboru, delež neregistriranih najemov doseže tudi do 50% vseh najemnih razmerij. V praksi so najemniki v neprijavljenih stanovanjih bolj izpostavljeni nezakonitim deložacijam, tj. prisilnim izselitvam, ker se bojijo uveljavljati svoje pravice.

VIDEO

[Kaj o deložaciji povesta Ela in Mark z OŠ France Prešeren](#)

DAVKI

ALMA: Veš kolk je to enga dnarja v sezoni! In to neobdavčenega.

...

ALMA: Bratu sem rekla, da bom, če bo vztrajal pri izselitvi, njegov telefonski biznis na črno prijavla na davčno!

Davek je obvezna denarna dajatev, ki jo država pobira od fizičnih in pravnih oseb za financiranje javnih dobrin in storitev.

VIDEO

Kaj o davkih povesta Zoja in Zoja z OŠ Angela Besednjaka

Kaj o javnem dobru povedo Julija, Valentina in Aiša z OŠ Tabor I

RAZMISLEK

Sklanjajte javno dobro.

Kaj menite o delu na črno?

ALMA pošlje sms družini: Marlene Engelhorn je multimiljonarka, ki hoče plačevati več davkov. Se lahko zgledujemo po njej, prosim?

33 letna Dunajčanka **Marlene Engelhorn** se zavzema za socialno pravičnost in višje davke za najbogatejše. Je ena izmed pobudnic evropske iniciative Tax the Rich (Obdavčite bogate), ki od Evropske komisije zahteva višje davke za najbogatejše, ter članica svetovne skupnosti Millionaires for Humanity (Milijonarji za človeštvo), ki si prizadeva za sistemske rešitve. Skupaj s somišljeniki verjame,

da bogastvo prinaša družbeno odgovornost ter da težav sodobnega sveta – naraščajoče neenakosti, revščine ter podnebnih sprememb – ne bosta rešili humanitarnost in filantropija, temveč pravičnejši davki. Ker ji z zahtevo po sistemski rešitvi še ni uspelo, je leta 2024 s pomočjo državljanskega sveta naključno izbranih 50 Avstrijk in Avstrijcev 77 organizacijam razdelila 25 milijonov evrov dediščine.

RAZMISLEK

Se strinjate s trditvijo, da bogastvo prinaša družbeno odgovornost?

Kaj menite o trditvi, da humanitarnost ni odgovor na težave sodobnega sveta?

VIDEO

Kaj o humanitarnosti povesta Ana in Zoja z OŠ Janko Padežnik

BOGASTVO : REVŠČINA

MARE: Tvojo mamo bi vprašal, če res jemlje bogatim pa daje revnim?

ZORAN: Faca si, mali. Samo moja mama ni Robin Hood, čeprav je prostovoljka pri skoraj vseh humanitarnih organizacijah, ki obstajajo. Nobenemu nič ne jemlje, to ne gre tak.

Robin Hood je legendarni lik iz angleškega srednjeveškega ljudskega slovstva, najbolj znan po svojih lokostrelskih veščinah in tem, da je kradel bogatim in dajal revnim. Čeprav zgodovinski obstoj Robina Hooda ni dokazan, njegove zgodbe še danes navdihujejo številne filme, knjige in druge umetniške upodobitve ter ostajajo simbol upora proti neenakosti in nepravični porazdelitvi bogastva.

RAZMISLEK

Bi bil Robi Kapuca lahko primeren prevod angleškega imena Robin Hood?

Je v tem, da vsem učencem in učenkam vse ocene spremeniš v petke, kaj robinhoodovskega?

Zadnja leta narašča povpraševanje po inštrukcijah za osnovnošolce in osnovnošolke, cene individualnih inštrukcij se gibljejo med 10 in 20 evri na uro. Premislite o trditvi, da postajajo inštrukcije pomemben dejavnik družbene neenakosti.

MARKO: Doroteja, kaj mi smo revni?

DOROTEJA: Kaj to sploh pomeni?

Revščina kot družbeni pojav z mnogimi obrazi je del življenja številnih

ljudi, bolj ali manj trajna, bolj ali manj intenzivna lahko preseneti kogarkoli med nami. Lahko je absolutna, opredeljena kot pomanjkanje osnovnih dobrin, hrane, bivališča, zdravja in vode, lahko relativna, opredeljena kot odstopanje od prevladujočih, povprečnih standardov v določeni družbi, tj. koliko je član neke družbe reven glede na druge člane te družbe. Lahko je objektivna, ki jo merimo, lahko subjektivna, ki jo doživljamo. Ena prvih raziskovalk revščine Mollie Orshansky je parafrazirala relativnost lepote in zapisala, da je »revščina, tako kot lepota, v očeh opazovalca,« k čemur dodajamo, da je hkrati tudi v očeh in doživljanju opazovanega.

VIDEO

[Kaj o revščini in bogastvu povesta Ana in Ana z OŠ Kungota](#)

RAZMISLEK

Ste se kdaj počutili revne? Bogate? Zakaj? S kom se primerjate?

STATISTIKA

Najbogatejši odstotek svetovnega prebivalstva nadzoruje okoli 45% svetovnega bogastva, njihovo premoženje je od leta 2020 naraslo za 50%, povzročijo okoli 15% globalnih izpustov CO₂. Najbogatejših 10% svetovnega prebivalstva povzroči približno 50% vseh izpustov CO₂. Premoženje 100 najbogatejših Slovencev in Slovencev je ocenjeno na skoraj deset milijard evrov. Povprečni milijarderji so vsak dan bogatejši za približno dva milijona dolarjev, najbogatejših deset pa za sto milijonov dolarjev. Bogastvo milijarderjev je v letu 2024 naraščalo

trikrat hitreje kot v letu 2023, število ljudi, ki živijo v revščini, pa se od leta 1990 ni bistveno spremenilo. 60% bogastva globalnih milijarderjev izhaja iz monopolne moči, prijateljskih povezav in dedovanja. V EU je nezaslužena bogastva 75%, 69% ga izvira iz dedovanja. Tveganju za revščino so najbolj izpostavljene starejše ženske. Med milijarderji prevladujejo starejši moški.

Limitarizem je etična in politična teorija, ki zagovarja postavitev zgornje meje osebnega bogastva, nad katero dodatno kopičenje premoženja ni več moralno upravičeno. Temelji na ideji, da koncentracija ekstremnega bogastva škodi demokraciji, povečuje družbene neenakosti ter ni okoljsko vzdržno.

RAZMISLEK

Kaj menite o limitarizmu?

V večini držav je delo bolj obdavčeno kot premoženje. Se vam zdi to prav?

Kako bi vi v vlogi odločevalcev reševali naraščajočo neenakost v družbi?

KRITIČNO MIŠLJENJE IN AKTIVNO DRŽAVLJANSTVO

MARKO: Da daješ revnim, je prav, to vem. Samo še bolj prav pa je, da jih namesto, da jim ribe daš, naučiš ribe lovit. Znanje res osvobaja.

RAZMISLEK

Preberite spodnje pregovore in načela. Ali imajo podobno sporočilo? Se z njimi strinjate?

Daj človeku ribo, nahranil ga boš za en dan.

Nauči ga loviti ribe, nahranil ga boš za vse življenje.

(Kitajski pregovor)

Več znaš, več veljaš.

(Slovenski pregovor)

Spoznali boste resnico in resnica vas bo osvobodila.

(Janezov evangelij, 8:32)

Za starogrškega filozofa **Sokrata** je bilo védenje, znanje ključ do pravilnega ravnanja in s tem ključ do sreče. Po njegovem moralno lahko deluje le človek, ki na pravilen način pozna stvari oz. pozna samega sebe; slednje v skladu z napisom nad vhodom v delfsko preročišče *Spoznaj samega sebe*. Temu, da vrlina temelji na védenje, znanju, pravimo **etični intelektualizem**.

RAVNATELJ: Dokler napisi na šolski stavbi nosijo pozitivna sporočila ali pa so sprožitelj pogovora, jih bo šola tolerirala. Ko pa se sprevržejo v neberljive, estetsko nesprejemljive, neduhovite in neokusne čečkarije, bo šola ukrepala.

Grafit *Znanje osvobaja* je lahko izhodišče za pogovor zlasti v povezavi s knjigo *Dnevnik Ane Frank*, ki jo mora Alma prebrati za domače branje. Grafit namreč spominja na slogan *Delo osvobaja* (*Arbeit macht frei*), ki je med drugo svetovno vojno stal nad vhodom šestih koncentracijskih taborišč, mdr. Auschwitza, v katerem je med prisilnim delom in v plinskih celicah umrlo več kot milijon ljudi, tudi Ana Frank. Slogan *Delo osvobaja* se je prvič pojavil kot naslov romana protestantskega pastora Lorenza Diefenbacha (1873). Roman govori o zasvojenju na igre na srečo in prevarantu, ki spozna vrednote poštenosti skozi delo. Naslov je v skladu s protestantizmom, v katerem je delo ena izmed najvišjih vrednot, hkrati pa namiguje na že omenjeni citat iz Janezovega evangelija o osvobajajoči resnici ter na srednjeveško načelo *Stadtluft macht frei nach Jahr und Tag* (Mestni zrak osvobaja po letu in dnevu), po katerem so tlačani postali svobodni meščani, če so po pobegu od fevdalca v mestu preživel leto in dan.

Leta 1993 se je nad vhodom v Gimnazijo Nova Gorica pojavil napis *Arbeit macht frei*, ki je bil izdelan s pomočjo šablone. Šola ga je takoj prebarvala, a že naslednji dan se je pojavil napis *Lernen macht frei* (Učenje osvobaja), ki je ostal kar nekaj časa. Po pričevanjih takratnih dijakov je napis nastal zaradi pritiska, ki so ga četrtošolci čutili ob uvedbi poskusne mature.

RAZMISLEK

Premislite o trditvi, da delo osvobaja. Velja za vsako vrsto dela? Obstajajo tudi nesmiselna dela? Je delo vrednota? Uporaba slogana nad vhodom v taborišča, kjer so ljudje umirali od izčrpanosti zaradi suženjskega in prisilnega dela, je zloraba in posmeh. Kaj pa napis na šoli? So okoliščine, v katerih se slogan pojavi, pomembne za razumevanje njegovega sporočila?

Nacistična ideologija je z namenom razčlovečenja in uničenja preganjala določene skupine, zlasti Jude, Rome, Slovane, homoseksualce, duševno in telesno prizadete ter politične nasprotnike. Prvi korak je bil javno spodbujanje sovraštva proti tem skupinam, ki je danes opredeljeno kot **sovražni govor**.

USTAVA Republike Slovenije (1991), 63. člen (prepoved spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti ter prepoved spodbujanja k nasilju in vojni)
»Protiestavno je vsakršno spodbujanje k narodni, rasni, verski ali drugi neenakopravnosti ter razpihovanje narodnega, rasnega, verskega ali drugega sovraštva in nestrpnosti.«
»Protiestavno je vsakršno spodbujanje k nasilju in vojni.«

KAZENSKI ZAKONIK Republike Slovenije, 300 člen (zbujanje sovraštva, razdora ali nestrpnosti, ki temelji na kršitvi načela enakosti)
(1) »Kdor izziva ali razpihuje narodnostno, rasno ali versko sovraštvo, razdor ali nestrpnost, ali širi ideje o večvrednosti ene rase nad drugo ali daje kakršnokoli pomoč pri rasistični dejavnosti, ali zanika, zmanjšuje pomen, odobrava ali zagovarja genocid, se kaznuje z zapornikom do dveh let.«

(2) »Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno s prisilo, grdim ravnanjem, ogrožanjem varnosti, s sramotitvijo narodnostnih, etničnih ali verskih simbolov, s poškodovanjem tujih stvari, z oskrunitvijo spomenikov, spominskih znamenj ali grobov, se storilec kaznuje z zaporom do petih let.«

(3) »Material in predmeti, ki nosijo sporočila iz prvega odstavka tega člena, kot tudi pripomočki, namenjeni za njihovo izdelovanje, razmnoževanje in razpečevanje, se vzamejo ali njihova uporaba ustrezno onemogoči.«

VIDEO

Kaj o sovražnem govoru povesta Ivana in Zala z OŠ Toneta Čufarja

RAZMISLEK

Razglejte se po svoji okolici, npr. spletnih profilih in mariborskih zidovih, ter poiščite primere sovražnega govora.

Preberite 10. člen EKVČP in premislite, kdaj se konča svoboda govora in začne sovražni govor? So okoliščine pomembne?

EVROPSKA KONVENCIJA O VARSTVU ČLOVEKOVIH

PRAVIC (1950), 10. člen (svoboda izražanja)

(1) »Vsakdo ima pravico do svobode izražanja. Ta pravica obsega svobodo mišljenja ter sprejemanja in sporočanja obvestil in idej brez vmešavanja javne oblasti in ne glede na meje. Ta člen ne preprečuje državam, da zahtevajo dovoljenje za delo radijskih, televizijskih in kinematografskih podjetij.«

(2) »Izvrševanje teh svoboščin vključuje tudi dolžnosti in odgovornosti in je zato lahko podrejeno pogojem, omejitvam ali kaznim, ki jih določa

zakon, in ki so nujne v demokratični družbi zaradi varnosti države, njene ozemeljske celovitosti, zaradi javne varnosti, preprečevanja neredov ali kaznivih dejanj, za varovanje zdravja ali morale, za varovanje ugleda ali pravic drugih ljudi, za preprečitev razkritja zaupnih informacij ali za varovanje avtoritete in nepristranskosti sodstva.«

MARE: Grafiti niso sranje, grafiti so družbeno odgovorna ulična umetnost, ki se je razvila iz jamskih poslikav.

Grafit je napis ali risba na zidu ali drugi javni površini, večinoma narejen na skrivaj. Najslavnejši grafitar je **Banksy**, anonimni britanski ulični umetnik, ki že od 90-ih let ustvarja družbeno-kritična dela po vsem svetu. Znan je po provokativnih grafitih in intervencijah v javnem prostoru, ki pogosto naslavljajo teme kot so vojna, kapitalizem, potrošništvo in družbena neenakost. Čeprav njegova dela dosegajo milijonske vrednosti na dražbah in skoraj ves denar nameni humanitarnosti, njegova identiteta ostaja skrivnost. Več o njem in njegovi umetnosti najdete na spletni strani Časorisa. Razmislite, kaj imajo skupnega Robi Kapuca, Robin Hood in Banksy.

GRAFITARSKI SLOVARČEK

Kru (ang. *crew*) je skupina grafitarjev, ki se predstavljajo pod nekim skupnim imenom. Pogosto rišejo skupaj.

Tag je grafitarjev podpis oz. logotip z vsemi pripadajočimi znaki, puščicami, narekovaji, zvezdicami, lojtrami ipd. Lahko se izrisuje kot podpis pod grafite ali se pojavlja samostojno. Tagi so lahko tudi v obliki nalepk.

Mural je grafit, ustvarjen na dovoljeni površini, največkrat je naročen in avtor je zanj plačan. Lahko je komercialen (reklama,

najava) ali je del kake socialne akcije, npr. mural Ptice z otoka na Srednji šoli za oblikovanje Maribor, ki je nastal maja 2024 v okviru mednarodnega projekta YAFE, Mladinska umetnost za Zemljo.

Bomba je subkulturni grafit narejen v nekaj minutah.

Šablona (ang. *stencil*) je v trši material izrezana podoba ali napis, čez katero se pospreja barvo in tako odtisne podobo na zid.

RAZMISLEK

Skušajte se spomniti vseh grafitov v predstavi in premislite, kaj vse lahko pomenijo.

Znanje osvobaja
#ROBIKAPUCAWASHERE

SRanje osvobaja
DONAT
#ROBIKAPUCAWASHERE

SVINJE KAPITALISTIČNE
#ROBIKAPUCAWASHERE

ZNANJE osvobaja ŠOLA ZASUŽNJUJE
#ROBIKAPUCAWASHERE

RAZMISLEK

Povežite posameznike in posameznice z njihovimi načeli.

Robin Hood	○ Podnebna pravičnost.
Marlene Engelhorn	○ Družbena enakost.
Ana Frank	○ Pravična razporeditev bogastva.
Josip Hutter	○ Svoboda.
Greta Thunberg	○ Stanovanja za delavce in delavke.
Banksy	○ Obdavčite bogate!
Robi Kapuca	○ Z grafiti za pravičnejši svet.

Premislite, ali je možnih več odgovorov.

UČITELJICA: Filip, lahko mečeš aviončke po razredu, če bodo na njih nove besede, okej? Humanizem izhaja iz latinske besede humanitas, ki pomeni človečnost oziroma vse, kar je pri človeku dobrega, na primer izobraženost ... Pa dajmo kar vsi, bodimo humanisti in pošiljajmo v svet nove besede. Človečnost, izobraženost, omikanost. Vse to pomeni humanitas, človekoljubje, grško filantropija – tu vidimo koren fil–: filantrop ljubi človeka, filozof ljubi modrost in Filip ljubi konje, tako je. Do naslednjic premislimo, prosim, kaj pomeni biti človek, ker je to osnova humanizma, latinska beseda za človeka pa je homo. Homo sapiens. Razumni človek.

RAZMISLEK

Kaj pomeni biti človek? Kaj pomeni biti razumen, razumna?

Izdelajte papirnata letala, jih opremite s pozitivnimi sporočili in pošljite v svet. Na portalu Franček.si lahko najdete razlage številnih besed, npr. humanizem, filantropija, omikanost, človečnost, socialen, solidarnost, vzajemnost idr.

RADENSKA

MIR osvobaja
#ROBIKAPUCAWASHERE
MUCA PA NAGAJA
HOP-SA-SA

DENKI
OSVOBAJAJE
#ROBIKAPUCAWASHERE

SVOBODNOST

#ROBIKAPUCAWASHERE

#ROBIKAPUCAWASHERE

Skupnost osvobaja

#ROBIKAPUCAWASHERE

#ROBIKAPUCAWASHERE

#ROBIKAPUCAWASHERE

#ROBIKAPUCAWASHERE

Tovarištvo

pristeljstvo osvobaja

#ROBIKAPUCAWASHERE

podnebna PRAVIČNOST OSVOBAJA

#ROBIKAPUCAWASHERE

#ROBIKAPUCAWASHERE

#ROBIKAPUCAWASHERE

ljubi ŽABADA

#ROBIKAPUCAWASHERE

SOLIDARNOST

TEST

Reši test, preštej, katere barve odgovori prevladujejo, in premisli, ali se v družbo aktivno vključuješ bolj kot Zoran, Doroteja, Alma ali Mare.

V šoli je napovedano spraševanje. Kaj storiš?

- Učim se in se javim.
- Vse že znam in se javim.
- Sovražim šolo.
- Kdo je Robi Kapuca?

Za nalogo moraš raziskati neko temo. Kako se je lotiš?

- Vprašam chatgpt.
- Zakopljem se v knjige.
- Grem v knjižnico na računalnik.
- Vprašam starše.

Kako najraje preživljaš prosti čas?

- Z izbranim prijateljem ali prijateljico.
- Z branjem knjig.
- Premišljujem.
- V šoppingu.

Kakšen je tvoj odnos do staršev?

- Dobro so me vzgojili.
- Nimajo veliko časa zame.
- Dajo mi vse, kar si želim.
- Hočem jim pomagati.

Kaj bi storil/a, če bi bil/a Robin Hood?

- Razdal/a bi vse, kar imam.
- Poskušal/a bi spremeniti sistem.
- Vsem bi zrihtal/a pametne telefone.
- Vsem bi omogočil/a dostop do znanja.

Kaj storiš, če tvoj sošolec/sošolka dobi šus?

- Shekam spletno redovalnico.
- Pomagam ji/mu popraviti oceno.
- Povem mu/ji, da niso pomembne ocene, ampak znanje.
- Povabim ga/jo na sprehod ob Dravi.

Starši ti povejo, da se boste preselili. Na kaj najprej pomisliš?

- Jes! Končno bom dobil/-a svojo sobo!
- Ojoj, kako bom hodil/a v šolo?
- A to pomeni, da bom izgubil/a družbo?
- Zakaj pa? A je kaj narobe?

S prijatelji se odpravite grafitirat. Kaj bi napisal/a?

- Najprej bi na obstoječih grafitih popravil/a slovnične napake.
- Več nas je, močnejši smo!
- Jaz sem Robi Kapuca!
- Davki osvobajajo.

Tvoje odločitve in razmišljanja so najbolj podobna

- Zoranovim. Ukvarjaš se z ugankami, najraje z detektivskimi. Rad/a se pogovarjaš s starši, čeprav so večkrat odsotni. Rad/a se družiš s prijatelji in si jim pripravljen/a prisluhniti. Ljudje so zanimivi, verjameš v to, da več glav več ve in da je raznolikost pomembna, ne pa razdiralna. Skupaj ste močnejši.
- Dorotejinim. Veliko veš, rad/a bi vedela še več. Hvaležen/hvaležna si staršem, da te spodbujajo pri razširjanju tvojih obzorij. Želiš si več prostora, ki bi bil samo tvoj, da bi razišljal/a o boljšem svetu. Težko prezreš bremena drugih in krivice v svetu, vendar verjameš, da so spremembe mogoče.
- Maretovim. Rad/a se spoprijemaš z nalogami in izzivi. Vedno se jih lotiš s humorjem. Rad/a se voziš s kolesom in z avtobusom, veliko časa preživiš v knjižnici in v naravi, kar ti omogoča opazovanje in razmišljanje o svetu okrog sebe. Rad/a bi bila aktivno vključen/a v borbo za boljši svet.
- Alminim. Doma in v šoli čutiš veliko pritiska. Rad/a si obdana s stvarmi, a imaš občutek, da te dušijo. Redko se voziš z javnim prevozom, a ti je vsakič zanimivo, ker lahko opazuješ različne ljudi. Ko stvari razumeš, te ni strah spremeniti svojega mnenja in k spremembam spodbuditi tudi ostale.